

TAMPEREEN
YLIOPISTO

LOKIKIRJA

**erikoislääkärikoulutuksen ja yleislääketieteen
erityiskoulutuksen yhdeksän kuukauden
terveyskeskusjaksoa varten**

Lääkäri _____

Päivitetty 15.1.2014

Tämä lokikirja on osoitteessa

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/terveyskeskuspalvelu.html>

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin perusterveydenhuollon yksikkö tukee lääkärikoulutusta erityisvastuualueensa terveyskeskuksissa. Perusterveydenhuollon yksikkö on osallistunut tämän lokikirjan toimittamiseen ja painattanut sen.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ALKUSANAT	3
TERVEYSKESKUSJAKSO LÄÄKÄRIN JATKOKOULUTUKSESSA	4
Terveyskeskusjakson tavoitteet	4
Terveyskeskuskoulutuksen palveluaikoihin liittyviä määräyksiä	4
Yleislääketieteen erityiskoulutuksen muita määräyksiä	5
Terveyskeskusjakson sisältö	6
Koulutuspaikat ja koulutuspaikoille asetetut kriteerit	6
Terveyskeskusjakson ja yleislääketieteen erityiskoulutuksen eri vaiheissa tarvittavat dokumentit	7
KOULUTUSJAKSON SUUNNITTELU JA SEURANTA TERVEYSKESKUKSESSA	8
Oppimista ohjaava arviointi	9
Oppimisympäristön arviointi	9
YHTEYSTIETOJA	13
LIITTEET	15
Liite 1	Keskeytyksien vaikutus palveluihin
Liite 2	Koulutustodistus
Liite 3	Ohjaajan nimeäminen
Liite 4	Perehdytys
Liite 5	Terveyskeskusjakson aloituskeskustelun runko
Liite 6	Selvitys aikaisemmista koulutuspaikoista ja koulutuskuukausista
Liite 7	Lääkärinä perusterveydenhuollossa
Liite 8	Loppukeskustelun aiheita

ALKUSANAT

Hyvä terveystieteiden koulutusta suorittava lääkäri ja ohjaava lääkäri

Kaikkien erikoisalojen erikoislääkärikoulutukseen ja yleislääketieteen erityiskoulutukseen (YEK) sisältyy vähintään yhdeksän kuukauden koulutusjakso terveystieteiden keskuksessa. Tässä lokikirjassa esitetään terveystieteiden koulutukselliset tavoitteet, ne perusterveydenhuollon asiat, jotka jokaisen lääkärin tulisi tietää. Yhdeksän kuukauden koulutusjakson jälkeen lääkäriä tulee olla käsitys siitä, miten perusterveydenhuollossa toimitaan ja mitä siellä tehdään.

Lokikirja on tarkoitettu sekä koulutusta suorittavan lääkärin että hänen ohjaajansa avuksi. Tarkoituksena on auttaa jatko-opiskelijaa asettamaan itselleen oppimistavoitteita terveystieteiden koulutusjaksoille ja seuraamaan niiden toteutumista. Lokikirjan käyttö on edellytys terveystieteiden koulutusjakson hyväksymiselle opintosuorituksiksi.

Lokikirja sisältää ohjeita oppimista ohjaavasta arvioinnista ja terveystieteiden oppimisympäristön arvioinnista. Lokikirjassa on myös lyhyesti tietoa yleislääketieteen erityiskoulutuksen muusta suorittamisesta ja muistilista dokumenteista, joita tarvitaan terveystieteiden koulutuksen eri vaiheissa.

Koulutuksen aikana voidaan hyödyntää soveltuvin osin myös Nuorten Lääkärien Yhdistyksen (NLY) toimittamaa PTL-koulutuksen käsikirjaa (<http://www.nly.fi/>) sekä Yleislääketieteen ohjaajan käsikirjaa.

Toivotamme Sinulle oppimisen ja työn iloa!

Tampereella 15.1.2014 allamainittujen puolesta

Elise Kosunen
Yleislääketieteen professori, TaY
Yliääkäri, PSHP, perusterveydenhuollon yksikkö

Helsingin yliopiston yleislääketieteen ja perusterveydenhuollon osasto
Itä-Suomen yliopiston yleislääketieteen oppiala
Oulun yliopiston yleislääketieteen oppiala
Tampereen yliopiston yleislääketieteen oppiala
Turun yliopiston yleislääketieteen oppiala

TERVEYSKESKUSJAKSO LÄÄKÄRIN AMMATILLISESSA JATKOKOULUTUKSESSA

Tässä lokikirjassa kuvatulla tavalla toteutettu terveystakeskusjakso (9 kk) hyväksytään osaksi sekä yleislääketieteen erityiskoulutusta (YEK) että eri erikoisalojen erikoislääkärikoulutusta.

Koulutusta suorittava lääkäri tekee lääkärin työtä laillistettuna ammattihenkilönä työnantajan ohjeiden ja valvonnan alaisena, mutta vastaa itse toiminnastaan. Jatko-opiskelijalla on oikeus saada ohjausta työssään.

Terveysskeskusjakson suorittamista varten tulee olla voimassa oleva opinto-oikeus yleislääketieteen erityiskoulutukseen ja/tai johonkin erikoislääkäritutkintoon. Ilmoittautuminen läsnäolevaksi jatko-opiskelijaksi yliopistoon tulee tehdä vuosittain siihen saakka, kunnes koulutus on suoritettu loppuun. Hakemuslomake opinto-oikeutta varten ja tietoa ilmoittautumisajankohdista on yliopistosivulla <http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/opintooikeudenhakeminen.html>

Terveysskeskusjakson tavoitteet

Terveysskeskusloulutuksen tarkoituksena on, että koulutusta suorittava lääkäri saa käsityksen perusterveydenhuollon merkityksestä terveydenhuollossa ja eri erikoisalojen potilaiden hoidossa.

Tavoitteena on, että terveystakeskusjakson jälkeen lääkäri

- tuntee keskeisten kansanterveysongelmien ehkäisy- ja hoitokeinoja
- tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden toimintaa ja hoidon porrastusta
- tunnistaa kuntoutuksen osaksi hoitoa
- tunnistaa hoitopäätösten vaikutuksia, kustannuksia ja muita seurauksia
- osaa toimia vastaanottotilanteessa ja on oppinut ajankäytön hallintaa
- tunnistaa perusterveydenhuollossa ominaisia diagnostisia strategioita sekä keskeisiä tutkimus- ja hoitomahdollisuuksia
- tunnistaa oman osaamisensa rajat
- kykenee käyttämään tietolähteitä hoitopäätösten tukena, toimimaan tiimin jäsenenä sekä ottamaan vastuun päätöksistään
- ymmärtää vuorovaikutuksen merkityksen potilaan kohtaamisessa
- ymmärtää perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalitoimen yhteistyön merkityksen

Terveysskeskusloulutuksen palveluaikoihin liittyviä määräyksiä

Terveysskeskusloulutus toteutetaan suorassa palvelusuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään. Lyhin palveluksi hyväksytty aika on yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 pv) kokoaikaista palvelua. Koulutukseen kuuluvaa palvelua ei voi korvata virka-ajan ulkopuolisella päivystyksellä. Palvelua voidaan suorittaa myös osa-aikaisena, jos koulutuksen tavoitteet saavutetaan ja jos osapäiväinen palvelu on viikoittain vähintään 50 % kokoaikaisestä palvelusta. Kokonaispalveluaika pitenee vastaavasti. Alin hyväksytty

viikkotuntimäärä on 18.5 tuntia ja lyhin hyväksyty palvelujakso on tällöin 2 kuukautta. Palvelua ei voi suorittaa kokonaan osa-aikaisilla palvelussuhteilla, vaan koulutukseen tulee sisältyä kokopäivätoimista terveyskeskuspalvelua vähintään 3 kuukautta. Myös YEK-vaiheen sairaalapaalvelusta tulee suorittaa kokopäivätoimisena vähintään kolme kuukautta.

Kunakin koulutusvuonna sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapaudesta, koulutusta varten otetusta virkavapaasta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi, mikäli työsuhde on voimassa. Yhdestä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen vain kuukausi, vaikka loma jakautuisi eri vuosille. Yksityisasian vuoksi saatu virkavapaus ei ole palvelua. Tarkempi luettelo keskeytyksien vaikutuksesta palveluihin on liitteessä 1.

Sekä erikoislääkäriskoulutukseen että yleislääketieteen erityiskoulutukseen tulee sisältyä vähintään yhdeksän kuukautta koulutusta yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa. Yleislääketieteen erityiskoulutukseen voi halutessaan sisällyttää terveyskeskuspalvelua kaikkiaan 18 kuukautta. Erikoisalakohdaisen terveyskeskuspalvelun enimmäismäärän voit selvittää tutkintovaatimuksista

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/erikoislaakarintutkinto/opintoopas.html>

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen muita määräyksiä

Kaksoislaillistus poistui 1.5.2011 ja perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen (PTL) nimi muuttui yleislääketieteen erityiskoulutukseksi (YEK). Yleislääketieteen erityiskoulutuksen (Specific training in general medical practice) vaatimukset perustuvat EU-direktiiviin 2005/36/EY. Yleislääketieteen erityiskoulutus on edellytys oikeudelle toimia yleislääkärinä sosiaaliturvajärjestelmän piirissä Euroopan Unionin muissa jäsenvaltioissa kuin Suomessa.

- Koulutuksen kesto on kokopäiväisenä kolme vuotta EU-direktiivin 2005/36/EY mukaan. Suomessa perustutkinnon suorittaneilla kesto on **käytännössä kaksi vuotta**, koska koulutukseksi voidaan hyväksyä lääketieteen lisensiaatin tutkintoon liittyvästä käytännön opetuksesta yksi vuosi.
- Koulutuksesta vähintään yhdeksän kuukautta tulee suorittaa lääkärin tehtävissä **yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa** palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään ja vähintään kuusi kuukautta lääkärin tehtävissä **yliopiston hyväksymässä sairaalassa**.
- Lopun palvelun (9 kk) voi suorittaa sairaalassa tai terveyskeskuksessa. Tästä palvelusta enintään kuusi kuukautta voi tehdä myös muussa yliopiston hyväksymässä yleislääkärin tehtäviin suuntautuvassa terveydenhuollon laitoksessa tai yksikössä (esim. lääketieteellinen tutkimus).
- Koulutettavan lääkärin tulee osallistua säännöllisesti terveyskeskuksen ja sairaalan toimipaikkakoulutukseen sekä suorittaa terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvajärjestelmään perehdyttävä vähintään 16 tunnin kurssimuotoinen koulutus.

Yksityiskohtaisempia ohjeita koulutuksesta on valtioneuvoston asetuksessa 377/2011 ja yleislääketieteen erityiskoulutusta koskevissa yliopistosuhteissa yleisissä määräyksissä

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/saadoksetjakoulutustakoskevatpaatokset.html>

Terveyskeskusjakson sisältö

Terveyskeskuspalvelun tulee olla monipuolista. Palveluun tulee sisältyä ajanvarausvastaanottoa vähintään kolmen kuukauden ajan ja sen lisäksi perehtymistä vähintään kolmeen muuhun eri toiminta-alueeseen (esim. päivystykseen, neuvolatoimintaan, kotisairaanhoidon, vuodeosastotoimintaan, mielenterveystyöhön ja vanhusten huoltoon). Kokoaikaista päivystysmuotoista vastaanottoa ja vuodeosastotoimintaa voi olla yhteensä enintään kolme kuukautta. Palvelun sisältö selvitetään koulutusvastaavan antamalla koulutustodistuksella (liite 2).

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/terveyskeskuspalvelu.html>

Koulutusta suorittavan lääkärin tulee osallistua säännöllisesti työpaikkansa toimipaikkakoulutukseen (Vna 377/2011, Vna 401/2007). Toimipaikkakoulutuksella tarkoitetaan terveyskeskuksen järjestämää työyhteisölle suunnattua koulutusta.

Jatko-opiskelijan oppimista ohjaa, seuraa ja arvioi nimetty ohjaaja. Arvioinnin tarkoitus on ohjata oppimista. Terveyskeskusjakson aikana tulee käyttää lokikirjaa. Lokikirjan käyttämisestä huolehtii jatko-opiskelija.

Koulutuspaikat ja koulutuspaikoille asetetut kriteerit

Terveyskeskusjakso suoritetaan yliopiston hyväksymässä sopimusterveyskeskuksessa, joka täyttää seuraavat laatukriteerit:

- Terveyskeskuksessa on koulutusvastaava lääkäri, joka nimeää koulutusta suorittavalle lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan. Ohjaajan tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.
- Ohjaukselle on työjärjestyksessä varattu riittävästi aikaa.
- Koulutusta suorittavilla lääkäreillä on käytössään lokikirja.
- Terveyskeskuskoulutuksessa on varmistettu riittävä osaaminen kunnan vastuulla olevan kansanterveystyön sekä kunnan perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon yhteistyössä.
- Terveyskeskuksessa työskentely sisältää keskeiset perusterveydenhuollon tehtävät.
- Terveyskeskuksessa on järjestettävä toimipaikkakoulutusta vuodessa vähintään 100 tuntia, josta osa tulee olla moniammatillista. Koulutusta suorittavan lääkärin tulee osallistua tähän koulutukseen.
- Koulutusta suorittavalla lääkärillä on mahdollisuus osallistua vähintään yksi päivä kuukaudessa ulkopuoliseen koulutukseen.

Lisäksi ohjaajien tulee kouluttautua tehtävänsä yliopiston kanssa sovitulla tavalla. Jatko-opiskelijan käytössä tulee olla sähköposti sekä yhteydet verkossa oleviin tietokantoihin ja kirjastoihin.

Sopimusterveyskeskukset löydät valtakunnallisesta luettelosta Tampereen yliopiston verkkosivulta

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Jatko-opiskelijan ja hänen ohjaajansa tulee sopia yhdessä ohjaus- ja arviointijärjestelyistä (liite 3). Uudessa koulutuspaikassa työ pitää alkaa riittävällä perehdytyksellä (liite 4). Jakson alussa tulee järjestää aloituskeskustelu (liite 5), jossa koulutusta suorittava lääkäri

ja ohjaaja suunnittelevat ko. terveystieteiden osastossa suoritettavan jakson tavoitteet (s. 8), sisällön (s. 6) sekä oppimisen ja oppimisympäristön arvioinnin (s. 9). Jatko-opiskelija ja ohjaaja huolehtivat yhdessä siitä, että yhdeksän kuukauden terveystieteen koulutuksen kokonaisuudesta muodostuu riittävän monipuolinen.

Terveystieteenjakson tulee sisältää vähintään kaksi tuntia viikossa ennalta suunniteltua henkilökohtaista ohjausta, josta osa voidaan toteuttaa myös ryhmämuotoisena. Jatko-opiskelijalla tulee olla mahdollisuus päivittäiseen kokemukseen lääkärin konsultointiin.

Kunnat voivat hakea yleislääketieteen erityiskoulutukseen ja erikoistumiskoulutukseen liittyvästä yliopiston hyväksymän koulutusohjelman mukaisesta lääkäreiden koulutuksesta erityisvaltionosuutta (EVO-koulutuskorvaus) valtion aluehallintovirastoilta (AVI). Korvauksen suorittamisen edellytyksenä on vähintään kuukauden yhtämittainen koulutusjakso (STM:n asetukset 67/2011 ja 343/2011) ja jatko-opiskelijan tulee olla rekisteröitynyt tai kirjoittautunut yliopistoon jatko-opiskelijaksi ja hänellä tulee olla koulutukseen kuuluvaa palveluaikaa jäljellä.

Ohjaajan tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään (Laki terveydenhuoltolain 60 ja 65 §:n muuttamisesta 313/2011). Tämä koskee niitä lääkäreitä, jotka suorittavat terveystieteenjaksoa erikoislääkäritutkintoa varten 1.8.2011 lähtien. Yleislääketieteen erityiskoulutuksessa terveystieteenjaksoa suorittavan lääkärin tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään vähintään yhdeksän kuukauden ajan. Tätä palvelussuhdevaatimusta ei sovelleta niihin lääkäreihin, jotka ovat saaneet perusterveydenhuollon lisäkoulutusta koskevan opinto-oikeuden ennen 1.9.2010 (Vna 412/2010).

Terveystieteenjakson ja yleislääketieteen erityiskoulutuksen eri vaiheissa tarvittavat dokumentit:

- Esitä kaikissa koulutusvaiheen työpaikoissasi yliopiston myöntämä todistus opinto-oikeudesta sekä selvitys aiemmin suoritetuista palveluista (liite 6). Koulutuspaikkasi voi hakea niiden perusteella EVO-korvauksia koulutusajastasi. Opinto-oikeustodistus on tärkeä dokumentti, sitä tarvitaan koulutuksen useissa vaiheissa. Sovi ohjausjärjestelyistä (liite 3) sekä aloituskeskustelusta (liite 5).
- Pyydä jokaisesta jaksosta palvelutodistus, jonka tulee sisältää merkintä lyhyistä keskeytyksistä tai niiden puuttumisesta. Todistuksen saa esim. palkkatoimistosta.
- Pyydä jokaisesta terveystieteenjaksosta koulutustodistus (liite 2).
- Arvioi koulutusjaksosi terveystieteiden osastossa.
 - Täytä ja palauta arviointilomake sähköisesti osoitteessa www.webropol.com/terveyskeskusarviointi.net
 - Palautettuasi lomakkeen saat sähköpostiosoitteeseesi vahvistusviestin. Säilytä viesti ja liitä se koulutustodistukseen.
 - Jos terveystieteenpalvelu koostuu useista eri jaksoista, jokainen jakso arvioidaan erikseen.
- Käy loppukeskustelu koulutusvastaavan lääkärin kanssa (liite 8).

Mikäli haet terveystieteenjakson hyväksymistä opintosuorituksiksi erikoisalaasi varten, tarvitset

- palvelutodistukset, joissa kohta keskeytykset ja poissaolot tulee olla aina näkyvissä, vaikkei keskeytyksiä tai poissaoloja koulutusjaksolla olisikaan.
- koulutusvastaavien lääkärin allekirjoittamat koulutustodistukset (liite 2) kaikilta terveystieteiden keskusyksyksiltä.
- sähköpostivahvistukset terveystieteiden keskusyksyksien arvioinneista.

Kun olet tehnyt kaikki yleislääketieteen erityiskoulutuksen suoritukset ja haet todistusta yliopistolta, tarvitset

- hakemuslomakkeen, jonka saat tiedekuntasi <http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>
- palvelutodistukset, joissa kohta keskeytykset ja poissaolot tulee olla aina näkyvissä, vaikkei keskeytyksiä tai poissaoloja koulutusjaksoilla olisikaan
- koulutusvastaavien lääkärin allekirjoittamat koulutustodistukset (liite 2) kaikilta terveystieteiden keskusyksyksiltä
- sähköpostivahvistukset terveystieteiden keskusyksyksien arvioinneista.
- todistuksen 16 tunnin kurssimuotoisesta terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävästä koulutuksesta.

Yleislääketieteen erityiskoulutuksen ja erikoislääkärikoulutuksen terveystieteiden keskusyksyksien hyväksyy opintosuorituksiksi yleislääketieteen oppiala. Hyväksymistä opintosuorituksiksi haetaan siitä yliopistosta, johon koulutusta suorittava lääkäri on rekisteröitynyt tai jossa hänellä on opinto-oikeus. Tampereen yliopistoon paperit lähetetään osoitteeseen:

Koulutuspäällikkö
Lääketieteen yksikkö
Arvo-rakennus, C 224
33014 Tampereen yliopisto

Yliopistot ilmoittavat Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolle (VALVIRA) yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittaneiden nimet ja henkilötunnukset.

KOULUTUSJAKSON SUUNNITTELU JA SEURANTA TERVEYSTIETEIDEN KESKUSYKSYKSISSÄ

Sinulla tulee terveystieteiden keskusyksyksien jälkeen olla käsitys siitä, mikä on perusterveydenhuollon asema, tehtävät ja merkitys koko terveydenhuollossa. Jakson aikana sinulle tulee syntyä ymmärrys siitä, mitä kaikkea perusterveydenhuollossa on mahdollista tehdä ja tehdään, vaikka et itse pääsisi työskentelemään kaikilla osa-alueilla. Taulukossa 1 olevaa luetteloa terveystieteiden keskusyksyksien keskeisistä toiminta-alueista voit käyttää määritellesäsi palvelujaksosi sisältöä ja henkilökohtaisia tavoitteita. Tarvittaessa voit kopioida taulukko-osasta lisälehtiä eri koulutuspaikkojasi varten.

- Käy läpi taulukosta terveystieteiden keskusyksyksien keskeiset toiminta-alueet (sarake 1) ennen jaksoa ja arvioi itse aikaisempaa kokemustasi ja osaamistasi kullakin toiminta-alueella (sarake 2: Oma arvio osaamistasosta lähtötilanteessa).
- Laadi sen jälkeen aloituskeskustelussa ohjaajasi kanssa suunnitelma terveystieteiden keskusyksyksille miettien jakson tavoitteita, oppimistarpeitasi ja toiveitasi (sarake 3: Työskentely jakson aikana).

- Kirjaa taulukon oikeanpuoleisiin sarakkeisiin oma arvio oppimisesta ja osaamistasostasi jakson aikana (sarake 4)

Lisäksi sinun kannattaa keskustella ohjaajasi kanssa jo etukäteen, ja aina tarpeen vaatiessa, omaan työhösi ja työajan hallintaan liittyvistä asioista (oman päivittäisen työajan järjestely, vastaanottoaikojen kesto ja ajanvarausjärjestelyt).

Oppimista ohjaava arviointi

Ohjaajasi tehtävä on määrävälein arvioida taitojasi ja suunnata oppimistasi. Ohjaaja voi havainnoida toimintaasi ja joskus tulla seuraamaan vastaanottoasi. Potilaskertomusten ja potilastapausten analysointi yhdessä ohjaajan ja muiden ohjattavien kanssa on arvokas menetelmä arvioida omia toimintatapoja. Myös potilaiden arviot ja muun henkilöstön näkemykset antavat sinulle tärkeää tietoa toiminnastasi. Joskus työtä kannattaa analysoida mittaamalla vastaanotolta kertyviä toimintalukuja (käynnit, laboratoriotutkimukset, toimenpiteet, erilaiset lähetteet). Keskustelujen ohjaajan kanssa tulee olla vastavuoroisia. Niiden tarkoituksena ei ole arvostella sinua, vaan ohjata oppimistasi. Voit myös itse esittää toivomuksia ohjaajallesi. Tärkeätä on, että arviointikeskusteluja käydään toistuvasti eikä ainoastaan jakson lopussa. Keskustelu ohjaajasi kanssa helpottaa myös itsearviointia.

Oppimisympäristön arviointi

Koulutuksessa olevan työskentely- ja oppimisolosuhteiden tulee täyttää koulutusterveyskeskukselle ja koulutussairaalalle asetetut kriteerit. Jatko-opiskelijan tulee arvioida näitä oppimisympäristöön liittyviä asioita jokaisen terveyskeskusjakson lopulla täyttämällä arviointilomake (www.webropol.com/terveyskeskusarviointi.net). Yliopistot ja sairaanhoitopiirien perusterveydenhuollon ja yleislääketieteen yksiköt käyttävät arviointitietoja lääkärikoulutuksen kehittämiseen yhdessä terveyskeskusten kanssa.

Jotta terveyskeskuksen olisi mahdollista saada myös välitöntä palautetta oppimisympäristöstään ja ohjaustoiminnastaan, sovi loppukeskustelu terveyskeskuksen koulutusvastaavan lääkärin kanssa. Loppukeskustelun aiheina voi käyttää lokikirjassa ehdotettua runkoa (liite 8), joka mukailee edellä mainittua arviointilomakkeen sisältöä.

Taulukko 1. Koulutusjakson suunnittelu, seuranta ja oma arvio oppimisesta jakson aikana

(ks. terveyskeskusjakson sisältö sivu 6, koulutusjakson suunnittelu sivu 8 ja oppimista ohjaava arviointi sivu 9)

1. Toiminta-alue tai muita terveyskeskuslääkärin tehtäviä Osaamistason arviointi (merkitse sarakkeisiin 2 ja 4) 0 = en tunne riittävästi + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa	2. Oma arvio osaamis- tasosta lähtö- tilanteessa	3. Työskentely jakson aikana (rastita)		4. Oma arvio oppimisesta jakson aikana		
		Suunniteltu	Toteutunut	Osaamis- taso ja pvm	Osaamis- taso ja pvm	Osaamis- taso ja pvm
AIKUISTEN TERVEYSTARKASTUKSET JA TERVEYSNEUVONTA , esim. - kutsuntatarkastukset, työ- ja eläkeikäisten terveystarkastukset, ajokorttitarkastus - seulonnat (PAPA, mammografia)						
KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO , esim. - nuorten terveystarkastukset, puberteetti-kehitys, psykososiaalinen selviytyminen - koulu-kiusaaminen, kouluysteistyö ja koulun oppilashuolto - nuorten päihteiden käyttö ja sen tunnistaminen						
ÄITIYSNEUVOLA , esim. - lääkärin ja terveydenhoitajan tarkastukset ja painopistealueet - työnjako ja yhteistyö äitiyspoliklinikan kanssa - synnyttäisten sairauksien, epämuodostumien ja infektioautien seulonta - perhevalmennus, synnytyksen jälkeinen ehkäisy						
PERHESUUNNITELUNEUVOLA , esim. - ehkäisyvälinevalikoima ja maksuttomuusperiaatteet - eri asiakasryhmien neuvonta, sukupuolitautien ehkäisy - eri ehkäisyvälineiden käytön/asennuksen periaatteet						
LASTENNEUVOLA , esim. - lääkärin ja terveydenhoitajan tarkastukset ja painopisteet - lapsi asiakkaana ja potilaana - kokonaisvaltainen terveyden edistäminen, riskiperheiden tunnistaminen - yhteistyö muiden peruspalveluyksiköiden kanssa - rokotusohjelman mukaiset rokotukset - tiimityö/parityöskentely						
KROONISTEN SAIRAUKSIEN HOITO JA SEURANTA , esim. - astma ja keuhkohtaumatauti - diabetes, sepelvaltimotauti, kohonnut verenpaine, muut valtimotaudin riskitekijät (tupakointi, rasva-arvot, liikalihavuus)						
KUNTOUTUSTOIMINTA , esim. - lääkinnällinen kuntoutus, fysioterapia, toimintaterapia ja apuvälinelainaus, puheterapia - kuntoutusta järjestävät tahot (julkinen, Kela, potilasjärjestöt, yksityinen) - asiakasyhteistyöryhmä ja kuntoutussuunnitelma - työnjako ja lähetekäytännöt, veteraanikuntoutukseen lähettäminen						

1. Toiminta-alue tai muita terveyskeskuslääkärin tehtäviä Osaamistason arviointi (merkitse sarakkeisiin 2 ja 4) 0 = en tunne riittävästi + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa	2. Oma arvio osaamis- tasosta lähtö- tilanteessa	3. Työskentely jakson aikana (rastita)		4. Oma arvio oppimisesta jakson aikana		
		Suunniteltu	Toteutunut	Osaamis- taso ja pvm	Osaamis- taso ja pvm	Osaamis- taso ja pvm
PÄIVYSTYS , esim. - päivystyspotilaan tilanteen selvittely ja hoito - jatkohoidon järjestäminen, hoidon tarkoituksenmukainen porrastus - ambulanssitoiminta						
MIELENTERVEYSTYÖ , esim. - mielenterveystoimisto ja sen palvelut, kriisiryhmän toiminta - lähettäminen tahdosta riippumattomaan hoitoon (M1-lähetä) - terveyskeskuspsykologin tehtäväkenttä - ennaltaehkäisevä mielenterveystyö perheneuvolatoiminta, yhteistyö perheterapeutin kanssa						
PÄIHDEHUOLTO , esim. - riippuvuuden varhaistunnistaminen, mini-interventio - hoitojärjestelmät (katkaisuhoido, eri laitoshoitomuodot ja lähetekäytännöt) - pakkohoitokriteerit ja muu lainsäädäntö						
TYÖTERVEYSHUOLTO , esim. - työpaikkaselvitys, terveystarkastukset ja työkyvyn arviointi - ammattitaudit ja työperäiset sairaudet - varhaiskuntoutus ja työkyvyn ylläpito						
VANHUSTEN HOITO, KOTISAIRAANHOITO , esim. - iäkkään potilaan toimintakyvyn arviointi ja lääkityksen arviointi - muistiseulat, kotikäynnit - kotipalvelu ja muut tukipalvelut - sosiaalietuudet						
VUODEOSASTO JA MUUT HOITOLAITOKSET , esim. - lähettäminen vuodeosastolle tai muuhun hoitolaitokseen, kotiutuksen suunnittelu - selvitys-arviointi-sijointi (SAS-arvio) - pitkäaikaishoito, intervallihoido ja kuntoutus, päiväsaairaala, päiväkeskustoiminta, vanhainkoti, hoivakoti, tehostettu palveluasuminen - saattohoitopotilaan ja kuolevan potilaan hoito						
TARTUNTATAUTIEN VASTUSTAMINEN JA YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO , esim. - tartuntatauti-ilmoitusmenettely - lain mukaiset terveystarkastukset - toiminta ruokamyrkytysepäilyissä						

1. Toiminta-alue tai muita terveyskeskuslääkärin tehtäviä Osaamistason arviointi (merkitse sarakkeisiin 2 ja 4) 0 = en tunne riittävästi + = tiedän osa-alueen, mutta kokemukseni on melko vähäistä ++ = tunnen osa-alueen kohtalaisesti +++ = hallitsen ja osaan soveltaa tämän osa-alueen tietoa	Oma arvio osaamis- tasosta lähtö- tilanteessa	Työskentely jakson aikana (rastita)		Oma arvio oppimisesta jakson aikana		
		Suunniteltu	Toteutunut	Osaamis- taso ja pvm	Osaamis- taso ja pvm	Osaamis- taso ja pvm
MUUT PALVELUTOIMINNAT JA MONIAMMATILLINEN YHTEISTYÖ , esim. - ravitsemusterapeutti, terveyskasvatuksen yhdyshenkilö, puheterapeutti, jalkojenhoitaja - sosiaalityöntekijät, koulukuraattori ja opettajat - moniammatillinen tiimityö omassa työyhteisössä - potilasasiamies						
VIRKALÄÄKÄRIN TEHTÄVÄT , esim. - raskaudenkeskeytys- ja sterilisaatioasiat, isyystutkimukset - kuolemansyy selvittäminen - virka-apu poliisille: pahoinpitely/raiskaus, pakkohoitokriteerit ja muu lainsäädäntö						
TOIMENPITEET						
Injektiot ja punktiot , esim. - kortisoni- tai puuduteinjektio pehmytosiin, johtopuudutus - nivelpunktio ja –injektio - poskiontelopunktio, poskionteloiden lavaatio - virtsarakon katetrointi, rakkopunktio ja ihon läpi asetettava katetri - verinäytteen otto tyhjioputkeen, i.v.-infuusio						
Kipsaukset ja sidonta , esim. - nilkan venähdyksen tuenta/sidonta, nilkan kipsisidos - rannemurtuman repositio ja kipsaus - sormivammojen lastoitus/ kipsaus						
Pienkirurgiset toimenpiteet , esim. - haavan puudutus ja ompelu - paiseen avaus, ihotuumorin poisto, koepala - sisään kasvaneen varpaankynnen reunan leikkaus ja fenolisaatio, kynnen poisto						
Muita toimenpiteitä , esim. - kierukan asennus ja poisto, PAPA-näytteen otto, kohtuontelon sytologinen näyte (pipelle tai vastaava) - proktoskopia - PEF:n ja spirometrian tulkinta, keuhkoputkia avaavien lääkkeiden annostelu sumutelaiteella, CPAP- ja happihoidon toteutus - korvavahan poisto, tympanogrammin käyttö ja tulkinta, kuulokäyrän tulkinta - nenäverenvuodon hoito, vierasesineen poisto nenästä - sarveiskalvorikan poisto, silmänpaineen mittausta - nestehoidon suunnittelu - EKG:n otto ja tulkinta - sydäninfarktin liuotushoito - elvytys						

YHTEYSTIETOJA

Tampereen yliopisto, yleislääketieteen oppiala

<http://www.uta.fi/med/tutkimus/tutkimusryhmat/yleislaaketiede.html>

Yliopiston yleiset määräykset

- Yleislääketieteen erityiskoulutus
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/saadoksetjakoulutustakoskevatpaatokset.html>
- Erikoislääkärikoulutus
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/erikoislaakarintutkinto/saadoksetjakoulutustakoskevatpaatokset.html>

Lokikirja 9 kk:n terveystieteiden koulutusjaksoa varten

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/terveyskeskuspalvelu.html>

Hakemuslomakkeet opinto-oikeutta varten

- yleislääketieteen erityiskoulutus
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/opintooikeudenhakeminen.html>
- erikoislääkärikoulutus
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/erikoislaakarintutkinto/opintooikeudenhakeminen.html>

Ilmoittautuminen läsnäolevaksi jatko-opiskelijaksi yliopistoon

<http://www.uta.fi/opiskelu/aktuaari/ilmoittautuminen.html>

Koulutuspaikat

- valtakunnallinen luettelo koulutusterveyskeskuksista
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>
- erikoistumispaikat erikoisaloittain
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>

Koulutustodistus 9 kk:n terveystieteiden koulutusjaksolta (liite 2)

<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/terveyskeskuspalvelu.html>

Terveystieteiden koulutusjakson sähköinen arviointi

www.webropol.com/terveyskeskusarviointi.net

Todistushakemukset

- hakemuslomake yleislääketieteen erityiskoulutuksen suorittamisesta
<http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/kaytannonohjeita.html>
- Yleislääketieteen erityiskoulutuksen todistushakemus liitteineen (ks. sivu 8)
lähetetään osoitteeseen:
Koulutuspäällikkö
Lääketieteen yksikkö
Arvo-rakennus, C 224
33014 Tampereen yliopisto

Dokumentit (ks. sivu 7) terveyskeskusjakson hyväksymiseksi erikoislääkärikoulutuksen opintosuorituksiksi lähetetään osoitteeseen

Koulutuspäällikkö
Lääketieteen yksikkö
Arvo-rakennus, C 224
33014 Tampereen yliopisto

KESKEYTYKSIEN VAIKUTUS PALVELUIHIN

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

- vuosilomapäivät
- lomarahavapaat
- säästövapaat (palkalliset)
- aktiivivapaat
- päivystysvapaat
- täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
- ulkomainen koulutus (palkallinen)

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta:

- sairausloma (palkallinen)
- tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
- pakottavat perhesyyt
- äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa
- opintovapaalain mukainen opintovapaa
- opiskelu (palkaton)
- lukuloma kuulustelua varten
- kertausharjoitukset

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

- yksityisasia (palkaton)
- virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
- sairausloma/palkaton
- hoitovapaa (palkaton)
- vuorotteluvapaa (palkaton)
- sopeuttamisvapaa

KOULUTUSTODISTUS

LIITE 2

Opiskelijan henkilötiedot

Nimi
Henkilötunnus

Terveyskeskusta ja palvelua koskevat tiedot

Terveyskeskuksen (terveysaseman) nimi	
Yliopisto, jonka kanssa terveyskeskuksella on voimassa oleva koulutus sopimus	
Kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa oleva nimetty ohjaajalääkäri jakson aikana	
Palvelu on ollut kokoaikaista..... ___/___ 20___ - ___/___ 20___	
Palvelu on ollut osa-aikaista, viikkotuntimäärä ___ tuntia..... ___/___ - ___/___ 20___	
TYÖN MONIPUOLISUUS Terveyskeskuskoulutukseen tulee kuulua vähintään 3 kk ajanvarausvastaanottoa ja sen lisäksi perehtymistä vähintään kolmeen muuhun eri toiminta-alueeseen. Kokoaikaista päivystysmuotoista vastaanottoa ja vuodeosastotoimintaa voi olla yhteensä enintään kolme kuukautta.	
Tässä koulutuspaikassa koulutukseen on kuulunut työskentelyä seuraavilla osa-alueilla: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ajanvarausvastaanotto ☐ Päivystys, päivystysyksikkö, pientrauma, ensihoito tai sairaankuljetus ☐ Vuodeosasto ☐ Kotisairaanhoido ☐ Lastenneuvola ☐ Äitiysneuvola ☐ Perhesuunnitteluneuvola ☐ Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ☐ Vanhustenhuolto ☐ Aikuisten terveystarkastukset, terveysneuvonta ja seulonkatutkimukset ☐ Työterveyshuolto ☐ Kuntoutustoiminta ☐ Mielenterveystyö ☐ Päihdehuolto ☐ Muu, mikä 	Jaksoon on sisältynyt: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Perehdytys ☐ Ohjattavan ja ohjaajalääkäri aloituskeskustelu ☐ Ohjaus- ja arviointikeskusteluja ohjaajan kanssa noin kerran viikossa ☐ Lokikirjan käyttö ohjaustapaamisissa ☐ Mahdollisuus päivittäiseen kokeneen lääkärin konsultointiin ☐ Toimipaikkakoulutusta (työpaikan lääkäri meetingit ja moniammatilliset koulutukset) ☐ Toimipaikan ulkopuolista koulutusta ☐ Tutustuminen koulutuspaikan alueen sosiaalipalvelujärjestelmään ☐ Loppukeskustelu koulutusvastaavan lääkärin kanssa ☐ Sähköisen arviointilomakkeen täyttäminen jakson lopussa ☐ Muuta, mitä <p>Tarvittaessa tarkempi selvitys kääntöpuolelle</p>
Paikka ja aika	
Terveyskeskuksen koulutusvastaavan lääkärin allekirjoitus ja nimen selvennys	

Tämä selvitys terveyskeskusjaksosta tulee toimittaa yliopistoon haettaessa todistusta yleislääketieteen erityiskoulutuksesta tai terveyskeskusjakson hyväksymistä erikoislääkärikoulutuksen opintasuorituksiksi. Mukaan liitetään palkkatoimiston palvelutodistus, josta tulee ilmetä poissaolot ja keskeytykset.

Tämä lomake on osoitteessa <http://www.uta.fi/med/opiskelu/jatko-opiskelu/yleislaaketieteenerityiskoulutus/terveyskeskupalvelu.html>

OHJAAJAN NIMEÄMINEN

Toimintayksikkö
Ohjauksen ajanjakso ____ / ____ 20____ - ____ / ____ 20____
Ohjattava Nimi _____ Ohjauksen peruste <ul style="list-style-type: none">☐ Yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittava lääkäri☐ Yleislääketieteeseen erikoistuva lääkäri☐ Muu erikoistuva lääkäri, erikoisala _____☐ Muu, mikä _____
Ohjaaja Nimi _____ Yleislääketieteen erikoislääkäri () Kyllä () Muu, _____ Työsuhde kuntaan tai kuntayhtymään () Kyllä () Ei
Ohjattavan kanssa sovitaan seuraavista käytännön asioista: <ul style="list-style-type: none">☐ Perehdytys☐ Työjärjestelyt ohjaajan ja ohjattavan tapaamisia varten☐ Mahdollisuudet päivittäiseen kokoneen lääkärin konsultointiin☐ Päivystysjärjestelyt ja takapäivystys☐ Toimipaikkakoulutus☐ Ulkopuoliset koulutukset☐ Muuta, mitä
Paikka ja aika
Allekirjoitukset Ohjattava _____ Ohjaaja _____ Toimintayksikön koulutusvastaava _____ Nimenselvennys

Jakelu: Ohjattava, ohjaaja, koulutusvastaava

Tämä perehdytysuositus on osoitteessa
www.hus.fi/yleislaaketieteenyksikko > Yleislääketieteen erityiskoulutus > Perehdytys

PEREHDYTYS

Pelkkä työhön opastaminen ei nykyisissä työyhteisöissä enää riitä perehdytykseksi. Perehdytykseen kuuluu myös työyhteisöön, organisaatioon ja erilaisiin yhteistyötahoihin tutustumista. Perehdytys ei ole vain hyvä tapa vaan myös työlainsäädäntöön kirjattu velvoite. Huolellinen perehdytys on tietoinen valinta, jolla voi olla positiivinen vaikutus koko työyhteisöön. Perehdytykseen panostaminen on myös rekrytointivaltti.

Kuka perehdyttää?

Esimies tulee uudelle työntekijälle yleensä tutuksi jo rekrytointivaiheessa. Hän on vastuussa rekrytointi-ilmoituksen sisällöstä, työnhakijoiden hakemusten läpikäynnistä, työhaastatteluista ja työn aloituksen ajankohdasta. Uuden lääkärin ensimmäisenä työpäivänä on tärkeää, että esimies ottaa hänet vastaan. Esimiehen antama positiivinen vaikutelma on kivijalka tulevalle yhteistyölle.

Vaikka esimies on yleensä vastuussa perehdyttämisestä, voivat myös muut osallistua. Yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittavan lääkärin nimetyn ohjaajan lisäksi työyhteisön eri alojen osaajien (esim. terveydenhoitaja, sairaanhoitaja, kanslisti, atk-tukihenkilö) ammattitaitoa kannattaa hyödyntää. Perehdytyksen vastuualueista on hyvä sopia etukäteen. Selkeä perehdytyksen runko tai ”lukujärjestys” on hyvä apuväline ainakin ensimmäiselle työviikolle. Lukujärjestys olisi hyvä lähettää etukäteen myös töihin tulevalle.

Perehdyttäjän olisi hyvä olla tietoinen erilaisista oppimistyyleistä, sillä kaikki eivät opi samalla tavalla.

Miten työyhteisössä valmistaudutaan uuden työntekijän tuloon?

On tärkeää, että tieto uudesta työntekijästä kulkee muille työyhteisön jäsenille ajoissa. Tässä yhteydessä olisi loogista sopia perehdytyksen vastuujasta.

Uudelle lääkärille on etukäteen järjestettävä työhuone, jonka kunto ja tarvikkeet tulee tarkastaa. Kohteliasta on, että huoneesta on siivottu pois edellisen työntekijän henkilökohtaiset tavarat, roskat ja ylimääräiset laitteet. Aloittavalle työntekijälle tulisi etukäteen hankkia myös avaimet, toimistotarvikkeet, tietokoneyhteys ja salasanat.

Nuoren työntekijän jännitystä ja epävarmuutta voi vähentää lähettämällä info-paketin ennen työn alkamista. Kirjallisessa paketissa voi olla tärkeimpiä puhelinnumeroita, usein kysytyjä kysymyksiä, tietoa työpaikan organisaatiosta ja talon tavoista sekä ensimmäisen viikon lukujärjestys. Uutta työntekijää voi pyytää perehtymään info-pakettiin etukäteen ja miettimään kysymyksiä valmiiksi ensimmäistä perehdytyspäivää varten. Jos info-pakettia ei lähetetä työntekijälle ennen työhöntuloa, tulisi se kuitenkin olla saatavilla ensimmäisenä työpäivänä.

Hyvin perehdytetty työntekijä on sitoutuneempi työhönsä.

Ensimmäinen päivä – ensivaikutelma ratkaisee

Uuden työntekijän alkutaival kuluu suurimmalta osin käytännön asioiden parissa. Ensimmäisen päivän tavoitteena on kertoa tulokkaalle kaikkein kiireellisimmät käytännön asiat. Uuden työntekijän huomioiminen muun työyhteisön taholta on toivottavaa: ensivaikutelma ratkaisee.

Uuden lääkärin saapuminen terveyskeskukseen on aina ”häiriö” normaaliin työrytmiin, mutta tulokas aistii helposti, jos hänen saapumisensa aiheuttaa negatiivista häiriötä. Ensimmäiselle päivälle voi järjestää esimerkiksi yhteisen kahvihetken. Jos yhteistä tapaamista kasvokkain on vaikea järjestää, voi tulokkaalle kirjoittaa esimerkiksi tervetuliaiskortin tai -viestin.

Ensimmäinen viikko

Monessa terveyskeskuksessa uusi lääkäri tarvitaan mukaan ”vahvuuteen” jo ensimmäisellä viikolla. Ensimmäisen viikon tavoite onkin, että työntekijä pääsee kiinni työhönsä. Uutta työntekijää ei kuitenkaan saa jättää yksin. Perehdytys jatkuu yleensä koko ensimmäisen viikon ja jos perehtyjälle on tehty lukujärjestys, noudatetaan sitä. Ensimmäisellä viikolla on hyvä kierrättää uutta työntekijää eri osastoilla, jolloin esimerkiksi

laboratorion, röntgenin ja neuvolan väki osallistuu perehdytykseen. Perehtyjälle ja perehdyttäjälle on varattava ensimmäisellä viikolla tarpeeksi aikaa. Tulokkaalla pitää olla mahdollisuus kysyä apua.

Ensimmäisellä viikolla järjestetään tapaaminen yleislääketieteen erityiskoulutusta suorittavalle lääkärille hänen nimetyn ohjaajansa kanssa. Ohjaajan olisi hyvä selvittää tulokkaan tietoja, taitoja ja kokemusta. Molempinpuoliset tavoitteet ja toiveet tuodaan esille. Tulokkaalta voisi kysyä mikä hänelle on lääkärintyössä tärkeää ja mitkä ovat hänen toivonsa tulevaisuudelle. Avoimuus ja vuorovaikutus luovat luottamusta

Alkuperehdytyksen jälkeen

Kun ensimmäisen viikon ”lukujärjestys” on suoritettu, monen mielestä perehdytys on tehty. Perehdyttäminen kuitenkin jatkuu, mutta vastuu perehtymisestä siirtyy osin jo perehtyjälle itselleen. Ohjaaja voi tietyn aikavälein tehdä ns. jatkoperehdytystä tai palautekeskustelua, jossa otetaan esille uutta työntekijää askarruttavia kysymyksiä ja ongelmia.

Oman terveyskeskuksen perehdytyksen runkoa kannattaa kehittää uuden lääkärin antaman palautteen ja perehdyttäjien omien kokemusten perusteella. Uusi lääkäri katsoo aluksi terveyskeskuksen toimintaa ikään kuin ulkopuolisena. Tätä uutta näkökulmaa kannattaa hyödyntää työyhteisön toimintatapojen kehittämisessä.

Kannusta, rohkaise, hyväksy, ymmärrä, haasta, kartoita, ohjeista!

Perehdyttäjän muistilista

1. Ennen työn aloitusta

- ennakkomateriaalin valmistelu ja lähettäminen
- perehdyttämissuunnitelman ja ”lukujärjestyksen” räätälöinti
- perehdytyksen työnjaon selvittäminen ja vastuun jakaminen
- työhuoneen järjestely ja tarvikkeiden hankinta
- atk-tunnukset, verkkoyhteydet ja tietokoneohjelmat valmiiksi
- kerrotaan muille työyhteisön jäsenille uuden työntekijän saapumisesta

2. Ensimmäinen päivä

- vastaanotto (miehellään esimies)
- työsopimus ja virkasuhteeseen liittyvät asiat
- kiireellisimmät käytännön asiat: tilat, henkilökunta, tauot, ruokailu, avaimet, tietojärjestelmä jne.
- ei liikaa tietoa!

3. Ensimmäinen viikko

- ohjaajan tapaaminen
- käydään läpi lukujärjestyksessä olevia asioita: lisää käytännön asioita
- terveyskeskuksen eri osastojen esittely
- organisaatioon tutustuminen
- tulokkaan tietojen, taitojen ja kokemusten selvitys
- työhön kiinni pääseminen
- uutta työntekijää ei jätetä yksin!
- tarpeeksi aikaa työhön tutustumiseen
- avoimuus ja vuorovaikutus

4. Ensimmäinen kuukausi

- vastuu perehtymisestä on ohjaajan vastuulla, mutta siirtyy osin jo perehtyjälle itselleen
- kunnan/alueen kaikille uusille lääkäreille/työntekijöille tarkoitettuun perehdytykseen osallistuminen (jos tällainen järjestetään)
- jatkoperehdytys ja/tai palautekeskustelu

Lähteet: Päivi Kupias ja Raija Peltola: Perehdyttämisen pelikentällä. Gaudeamus, 2009.
HUS:n erityisvastuualueen ohjaajat ja kouluttajat 2.6.2009

Dokumentti julkaistu: 13.05.2011 osoitteessa

www.hus.fi/yleislääketieteenyksikko > Yleislääketieteen erityiskoulutus > Perehdytys

TERVEYSKESKUSJAKSON ALOITUSKESKUSTELUN RUNKO

- Tavoitteena on laatia mielekäs yksilöllinen kehityssuunnitelma terveyskeskusjaksolle.
- Aloituskeskustelu on hyvä käydä ensimmäisten työviikkojen aikana.
- Aloituskeskustelussa painopiste on ohjattavassa, perehdytyksessä painopiste on talon tavoissa.
- Oppimistarpeiden arvioinnissa kannattaa käyttää luetteloa terveyskeskuksen keskeisistä toiminta-alueista ja niihin liittyvästä osaamisesta.
- Ohjauksen kannalta on suotavaa, että nimetty ohjaaja osallistuisi aloituskeskusteluun.
- Keskustelun runko kannattaa lähettää etukäteen osallistujille.
- Keskeiset asiat kannattaa kirjata mm. loppukeskustelua varten.

Ohjaaja:

Ohjattava:

Aika ja paikka:

1. Terveyskeskusjaksoa suorittavan lääkärin tausta (aikaisempi työkokemus, osaaminen, vahvuudet)

2. Ohjaajan tausta

3. Ohjattavan ajatuksia perusterveydenhuollosta, käsitykset terveyskeskuslääkärin työstä ja odotukset jaksolta

4. Ohjattavan pitkän aikavälin tavoitteet (ura ja erikoisala). Mitä tarvitset tältä jaksolta uraasi ajatellen? Mitkä asiat voivat hyödyttää sekä ohjattavaa että terveyskeskusta?

5. Ohjattavan henkilökohtaiset lyhyen aikavälin tavoitteet. Mitä erityisesti haluat oppia ja missä haluat kehittyä tällä jaksolla?

6. Terveyskeskusjakson yleiset tavoitteet (lokikirjan sivulla 3) suhteessa henkilökohtaisiin tavoitteisiin, yleislääketieteen erikoisalan erityispiirteet

7. Muita asioita

- Toimipaikan konsultointi- ja ohjausjärjestelyt, teemakoulutukset, toimipaikkakoulutus, toimipaikan ulkopuolinen koulutus, ym.).
- Lokikirjan käyttö

8. Lopuksi rakennetaan mahdollisuuksien mukaan työnkierron runko ja koulutussuunnitelma. Aloitetaan niiltä toimintasektoreilta, joita ohjattava tuntee.

SELVITYS AIKAISEMISTA KOULUTUSPAIKOISTA JA KOULUTUSKUUKAUSISTA

Koulutusta suorittava lääkäri täyttää lomakkeen ja palauttaa sen työnantajalle palvelusuhteensa alkaessa. Työnantaja tarvitsee näitä tietoja hakiessaan aluehallintovirastosta erityisvaltionosuutta koulutusjaksoista.

Nimi ja syntymäaika
Laillistamispäätöksen päivämäärä
<p>Koulutusohjelma</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Yleislääketieteen erityiskoulutus¹ <p style="margin-left: 40px;">Yliopisto, johon on rekisteröitynyt tai jossa on opinto-oikeus</p> <p style="margin-left: 40px;">.....</p> <p style="margin-left: 40px;">Opinto-oikeuden myöntämisen tai rekisteröitymisen päivämäärä/..... 20.....</p> ○ Erikoislääkärikoulutus, erikoisala¹ <p style="margin-left: 40px;">Yliopisto, jossa on opinto-oikeus</p> <p style="margin-left: 40px;">Opinto-oikeuden myöntämispäivämäärä/..... 20.....</p> ○ Ulkomailla tutkinnon suorittaneilta eräissä tapauksissa edellytetty palvelu <p style="margin-left: 40px;">Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (VALVIRA) päätös²/..... 20.....</p> <p>¹ Liitteeksi kopio yliopiston antamasta opinto-oikeus- tai rekisteröitymistodistuksesta ² Liitteeksi kopio VALVIRA:n päätöksestä</p>
Aikaisemmat koulutuspaikat ja koulutuskuukaudet/ -jaksot
<p>Palvelu tässä koulutuspaikassa alkoi ____/____ 20____</p> <p>Silloin koulutusohjelman mukaista palvelua oli suorittamatta yhteensä ____ v ____ kk ____ pv</p> <p>Siitä terveyskeskuspalvelua³ ____ v ____ kk ____ pv</p> <p>³Terveyskeskuskoulutusta sisältyy yleislääketieteen erityiskoulutukseen ja kaikkien erikoisalojen erikoislääkärikoulutukseen vähintään yhdeksän kuukautta. Terveyskeskuskoulutusta voi sisällyttää yleislääketieteen erityiskoulutukseen enimmillään 18 kuukautta ja erikoislääkärikoulutukseen erikoisalasta riippuen vaihtelevia määriä, jotka koulutusta suorittava lääkäri voi selvittää tutkintovaatimuksista oman yliopistonsa verkkosivulta.</p>

Koulutusta suorittavan lääkärin allekirjoitus ja pvm

LÄÄKÄRINÄ PERUSTERVEYDENHUOLLOSSA

Perusterveydenhuollon palvelut ovat koko väestön käytettävissä. Potilaat tulevat terveyskeskuksen vastaanotolle minkä tahansa ongelman kanssa. Kyseessä on valikoitumattomien potilaiden ensi kontakti terveydenhuoltojärjestelmään. Kliinisen ammattitaitonsa turvin ja hoitamansa väestön epidemiologian tuntien yleislääkäri pystyy vastaamaan suurimmasta osasta potilaidensa hoitoa. Hän konsultoi tarvittaessa muita asiantuntijoita ja tilanteen vaatiessa ohjaa potilaansa erikoissairaanhoidon tai muiden palvelujen piiriin. Yleislääkäri osaa koordinoida hoitoa ja tehdä yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja muiden ammattilaisten kanssa. Hän kykenee toiminnallaan tukemaan tehokasta ja tarkoituksenmukaista terveyspalvelujen tuottamista ja käyttöä ja osaa viedä potilaan asioita eteenpäin. Yleislääkärin tehtävänä on myös terveyden edistäminen sekä yksittäisen potilaan että yhteisön näkökulmasta. Yleislääkäri toimii moniammatillisen työryhmän jäsenenä.

Yleislääkäri hoitaa yksilöä perheen jäsenenä, yhteisön osana ja ottaa huomioon potilaidensa kulttuurin sekä sosiaalisen, psyykkisen ja taloudellisen taustan. Hoidon lähtökohtana ovat potilaan tarpeet ja elinolosuhteet. Yleislääkärin työssä potilaslääkärisuhteen ja vuorovaikutustaitojen merkitys korostuu. Yleislääkäri hahmottaa potilaan hoitotilanteen kokonaisvaltaisesti ja hoito on jatkuvaa ulottuen yksittäisten sairausepisodien yli pitkäaikaishoitoon, kuntoutukseen, ennaltaehkäisyyn ja terveyden edistämiseen. Yleislääkäri aktivoi ja mahdollistaa potilaan omien voimavarojen käyttöä.

Yleislääkärin työ eroaa erikoissairaanhoidon lääkärin työstä muun muassa siinä, että vakavat sairaudet ovat harvinaisempia, yleislääkäri kohtaa useammin sairaudet niiden varhaisessa ja usein vähäoireisessa vaiheessa. Lisäksi potilaiden oireet ovat moninaisempia ja jäsentymättömpiä. Tietyllä oireella, löydöksellä tai koetuloksella on siten erilainen ennustearvo perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossa ja hyödylliset tutkimukset perusterveydenhuollossa voivat olla erilaisia kuin erikoissairaanhoidossa. Oman potilaan tunteminen, valpas seuranta ja joskus hoitokokeilu yhteisymmärryksessä potilaan ja/ tai hänen omaistensa kanssa ovat hyväksyttäviä ja usein käytettyjä keinoja diagnoosiin ja hyvään hoitotulokseen pääsemiseksi. Vakavat ja välitöntä hoitoa vaativat sairaudet on pystyttävä tällöin sulkemaan pois.

Aloittaessaan toimintaansa terveyskeskuksessa lääkäri tarvitsee alkuvaiheessa tuekseen ohjausta kokeneemmilta kollegoilta ja muilta ammattiryhmiltä. Euroopan yleislääkärijärjestön WONCA-puu auttaa hahmottamaan yleislääkärin ammatin ja yleislääketieteen oppialan moninaisuutta. Puun lehdet kuvaavat yleislääketieteen oppialan keskeisiä ominaisuuksia ja yleislääkärin ydinosamisalueita. Puun tyvessä ovat ydinosamisalueiden soveltamisalueet yleislääketieteen erikoislääkärin työssä. Juuret sisältävät yleislääketieteen perustan. WONCA-puun kuva ja yleislääketieteen eurooppalainen määritelmä ovat osoitteessa <http://www.woncaeurope.org/Definition%20GP-FM.htm>

LOPPUKESKUSTELUN AIHEITA

Voit kopioida tämän sivun etukäteen koulutusvastaavalle.

Kliininen työskentely

- 1.1 Miten toteutettiin perehdytys yksikön toimintaan? Saitko riittävän perehdytyksen?
- 1.2 Mitä tehtäviä kuului työnkuvaasi? Oliko työsi riittävän monipuolista terveyskeskuslääkärin työtä?
- 1.3 Mitä konsultaatiomahdollisuuksia oli käytettävissä? Saitko riittävästi konsultaatiotukea?
- 1.4 Miten työyhteisö tuki oppimistasi?
- 1.5 Millaisia mahdollisuuksia Sinulla oli vaikuttaa työjärjestelyihin?

Ohjaus

- 2.1 Oliko Sinulle nimetty ohjaava lääkäri?
- 2.2 Oliko Sinulle ja ohjaavalle lääkärille varattu työjärjestykseen aikaa ohjaamiseen?
- 2.3 Miten ohjaus suunniteltiin ja toteutettiin? Oliko ohjaus riittävän suunnitelmallista?
- 2.4 Kuuluiko ohjaukseen etukäteen valittujen, yleislääkärin työn kannalta keskeisten teemojen käsittelyä? Mitä teemoja käsiteltiin?
- 2.5 Olivatko ohjauksen lähtökohtana oppimistarpeesi? Mitä oppimistarpeita Sinulla oli tällä palvelujaksolla?
- 2.6 Hyödynnettiinkö ohjauksessa lokikirjaa/erikoistuvan kansiota? Millaista hyötyä siitä oli?
- 2.7 Analysoitiinko kokemuksiasi työssä? Miten palautteen anto toteutui ja saitko riittävästi palautetta?
- 2.8 Oletko tyytyväinen saamaasi ohjaukseen? Mikä hyvää? Mitä parannettavaa?

Toimipaikkakoulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

- 3.1 Miten toimipaikkakoulutus toteutui terveyskeskuksessa (suunnitelmallisuus, säännöllisyys, laatu, määrä vähintään 100 tuntia/vuosi)?
- 3.2 Osallistuitko lääkärin kokouksiin/koulutuksiin?
- 3.3 Osallistuitko moniammatillisiin kokouksiin/koulutuksiin?
- 3.4 Oliko mahdollisuus osallistua terveyskeskuksen ulkopuoliseen koulutukseen keskimäärin yksi päivä kuukaudessa? Oliko koulutukseen osallistuminen mahdollista työajalla?

Tiedonhaku

- 4.1 Oliko käytössäsi työpaikan sähköposti sekä yhteydet verkossa oleviin tietokantoihin ja kirjastoihin?
- 4.2 Oliko kirjallisuutta saatavilla (esim. yleislääketieteen erikoislääkärinentin tenttikirjat ja -lehdet)?

Lopuksi

- 5.1 Mikä oli hyvää tässä terveyskeskuspalvelussa?

5.2 Mitä mielestäsi pitäisi kehittää?

5.3 Toitko terveyskeskukseen jotain uutta; tietoa, osaamista, asennetta tms.?

Varmistetaan, että kaikki asiaan kuuluvat lomakkeet on täytetty ja allekirjoitettu!